

DEYLEMÎ, Muhammed b. Hasan

(محمد بن حسن الديلمي)

(ö. 711/1311 [?])

Bâtıniyye'nin tenkidine dair
eseriyle tanınan Zeydiyye âlimi
(bk. BEYÂNÜ MEZHEBİ'İ-BÂTİNİYYE).

DEYLEMÎ, Şehredâr b. Şîrûye

(شهردار بن شيرويه الديلمي)

Ebû Mansûr Şehredâr

b. Şîrûye b. Şehredâr

(ö. 558/1163)

Muhaddis.

483'te (1090) muhtemelen Hemedan'da doğdu. Doğduğu yıl babası ona edib ve muhaddis Ebû Bekir b. Halef eş-Şîrâzî ve başkalarından icâzet aldı. İlk öğrenimini babası muhaddis Şîrûye b. Şehredâr'dan yaptı. Daha sonra hadis tahsil için Horasan'ın bazı ilim merkezlerini dolaştı. 505'te (1111) babasıyla birlikte yine hadis öğrenmek için İsfahan'a gitti. Burada çoğu Ebû Nuaym el-İsfahânî'nin talebesi olan âlimlerin ders hallerine katılarak hadis yazdı. Bağdat'a ve Zencân'a seyahat etti ve oradaki âlimlerden faydalandı. Hocaları arasında babasından başka, babasının da hocaları olan Ebû'l-Feth Abdûs b. Abdullah ve Ebû Muhammed Abdurrahman b. Hamd ed-Dûnî ile A'meş diye bilinen Hamd b. Nasr el-Hemedânî ve kendisinden Ahmed b. Hanbel'in *el-Müsne'd*ini dinlediği Ahmed b. Muhammed b. Zencûye bulunmaktadır.

Şehredâr tahsilini tamamladıktan sonra önce Hemedan'a, daha sonra da Deylem'e dönerek hadis rivayetiyle meşgul oldu. Kendisinden hadis rivayet edenler arasında oğlu Ahmed, *el-Ensâb* müellifi Abdülkerim es-Sem'ânî gibi âlimler bulunmaktadır.

Deylemî'nin hadisteki yerini belirtmek üzere onun bu ilimde babasını geçtiği, hadiste hâfizlik derecesine yükseldiği ifade edilmiştir. Deylemî eser vermemekle beraber babasının *Kitâbü'l-Firdevs*'indeki hadislerin isnadlarını bir araya toplamış ve kitabı daha kullanışlı hale getirmiştir. *Müsne'dü Firdevsi'l-ahbâr* (*Firdevsü'l-ahbâr bi-me'sûri'l-hi'tâb*) adını verdiği bu çalışma babasının kitabından daha fazla rağbet görmüştür (bk. FİRDEVSÜ'İ-AHBÂR).

Şehredâr b. Şîrûye Receb 558'de (Haciran 1163) Hemedan'da vefat etti.

BİBLİYOGRAFYA :

Sem'ânî, *et-Tahtîr*, I, 327 vd.; Zehebî, *A'lamü'n-nübelâ*, XX, 375-377; Sübkî, *Tabakât*, VII, 110-111; İsnevî, *Tabakâtü's-Şâfi'iyye*, II, 105; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, IV, 2; Keşfü'z-zunûn, II, 1684; *Hediyetü'l-ârifîn*, I, 419; Dihlevî, *Bustânü'l-muhaddisîn*, s. 118-119; Kettânî, *er-Risâletü'l-müstetrafe*, s. 75; Kehhâle, *Mu'cemü'l-mü'ellifîn*, IV, 309; Ziriklî, *el-A'lâm* (Fethullah), III, 179.

MÜCTEBA UĞUR

DEYLEMÎ, Şîrûye b. Şehredâr

(شيرويه بن شهردار الديلمي)

Ebû Şücâ' Şîrûye

b. Şehredâr b. Şîrûye

(ö. 509/1115)

Muhaddis ve tarihçi.

445'te (1053) Hemedan'da doğdu. Muhaddis Şehredâr b. Şîrûye'nin babası olup yalancı peygamber Esved el-Ansî'yi öldüren sahâbî Firûz ed-Deylemî'nin soyundandır. İkiyâ lakabıyla ün yapmıştır. Kur'an'ı ezberledikten sonra hadis tahsil için başta Hemedan olmak üzere Horasan bölgesinin belli başlı ilim merkezlerini dolaştı. Bağdat'a ve Kazvin'e giderek devrin tanınmış âlimlerinden hadis okudu. Belli başlı hocaları arasında, İbn Zîrek diye anılan Muhammed b. Osman el-Kümesânî, İbnü'l-Büsrî diye bilinen Ali b. Ahmed, Ebû Amr İbn Mende, Ebû'l-Feth Abdûs b. Abdullah, Ebû Muhammed ed-Dûnî ve Ebû'l-Ferec Ali b. Muhammed el-Cerîrî sayılabilir. Tahsilini tamamladıktan sonra Hemedan'a döndü ve buradaki medresede hadis müderrisliği görevini üstlendi. Medresenin idarî işlerini de yürüten Deylemî'nin bir hizmetli gibi çalıştığı rivayet edilir. Kendisinden hadis öğrenenler arasında oğlu Şehredâr, Ebû Mûsâ el-Medînî ve İbnü'l-Mu'temid diye anılan devrin tanınmış vâizi Muhammed b. Fazl el-İsferâyînî anılmaya değer isimlerdir.

Zehebî, Şîrûye'nin hadis ezberleme yeteneğinin orta derecede olduğunu söylemiştir. Fıkıhta Şâfiî mezhebine bağlı olup devrinde Hemedan ve çevresinde yaygın olan Şîa, Hâricîlik, Mu'tezile gibi firkalara kapılmamış ve sünneti savunmuştur. Yüzünün ve ahlâkının güzelliği ve az konuşmasıyla ün yapmış olan Deylemî 9 Receb 509 (28 Kasım 1115) Pazar günü Hemedan'da vefat etti.

Eserleri. 1. *Firdevsü'l-ahbâr**. Metinleri kısa, fakat çoğu zayıf, hatta mevzû olan 10.000 hadisi senedlerini almayaarak bir araya getirdiği bu kitap oğlu Şeh-

redâr tarafından yeniden düzenlenmiş, Saîd b. Besyûnî Zağlûl tarafından son cildi fihrist olmak üzere altı cilt halinde yayımlanmıştır (Beyrut 1406/1986). 2. *Riyâzü'l-üns li-ʿuḳalâʾi'l-ins*. Hz. Peygamber ile ondan sonra gelen halifelere dair bir eserdir (Brockelmann, *GAL*, I, 419). 3. *Târîhu Hemedân*. Hemedan'da yetişen âlimlerin hayatını ihtiva etmektedir (*a.g.e.*, I, 420).

BİBLİYOGRAFYA :

Zehebî, *el-ʿİber*, II, 393; a.mlf., *Tezkiretül-huffâz*, IV, 1259-1260; a.mlf., *A'lâmü'n-nübelâ*, XIX, 294-295; Sübkî, *Tabakât*, IV, 111-112; İsnevî, *Tabakâtü's-Şâfi'iyye*, II, 104-105; Süyûtî, *Tabakâtü'l-huffâz* (Ömer), s. 457; Brockelmann, *GAL*, I, 419-420, *Suppl.*, I, 586; Kettânî, *er-Risâletü'l-müstetrafe*, s. 75; Kehhâle, *Mu'cemü'l-mü'ellifîn*, IV, 313; Ziriklî, *el-A'lâm* (Fethullah), III, 183.

MÜCTEBA UĞUR

DEYN

(الدين)

Kişinin zimmetinde sabit olan
borç anlamında fıkıh terimi.

Deyn sözlükte masdar olarak "ödünç almak, ödünç vermek, emir ve itaat altına almak, ceza veya mükâfatla mukabelede bulunmak", isim olarak "ödünç, satılan malın bedeli (semen) ve hazırda bulunmayan şey" mânalarına gelir. Terim olarak da kişinin zimmetinde sabit olan borçları ifade eder. Kur'an-ı Kerim'de deyn kelimesi beş yerde (el-Bakara 2/282; en-Nisâ 4/11, 12 [üç defa]), hadislerde ise birçok defa (bk. Wensinck, *Mu'cem*, "dyn" md.) terim anlamında kullanılmıştır. Aynı kökten türeyen "borçlanmak" anlamındaki *tedâyün* masdarı da Kur'an'da bir defa geçmektedir (el-Bakara 2/282). Buna bağlı olarak alacaklıya *dâyin* borçluya *medîn* ve *medyûn* denir.

En geniş kapsamıyla deyni "zimmette sabit olan şey" diye tarif etmek mümkündür. *Mecelle*'de de (md. 158) bu tanım yapılmış olmakla birlikte daha sonra verilen örneklerde Hanefîler'deki hâkim anlayışa uygun olarak deynin kapsamı daraltılmıştır. Bu tarife göre zimmette sabit deynin malî-hukukî bir borç olması mümkün olduğu gibi başka bir borç olması da mümkündür. Bu anlamda kişinin ifa etmediği namaz, oruç, hac gibi dinî borçlar da deyn kapsamı içindedir. Nitekim hadiste tutulmayan oruç borcu için deyn kelimesi kullanılmıştır (Buhârî, "Şavm", 43; Müslim, "Şıyâm", 154,

155). Deyn kavramının anlaşılmasında zimmetin önemli bir yeri vardır. İslâm hukukçuları zimmeti, içinde borçların bulunduğu itibarî bir mekân olarak tanımlarlar. Bazı hukukçular ise sadece borçların değil hakların da bu itibarî mekân içinde yer aldığını kabul ederler. Buradaki borçtan kastedilen deyn borcudur (bk. ZİMMET).

Daha dar anlamda deyn, zimmette sabit olan ve alacaklıya ait bulunan malı ifade eder. Bu tanıma göre deyn semen, ücret, haraç, cizye, zekât, nafaka ve diyet gibi her türlü malî borcu kapsamına almakta, kılınmayan namaz, tutulmayan oruç gibi dinî borçları ise dışarıda bırakmaktadır. Mâlikî, Şâfiî ve Hanbelî mezheplerindeki hukukçuların çoğunluğuna göre deyni doğuran sebep önemli değildir. **Ayn*** karşılığı doğan borç bu kapsamda değerlendirilebileceği gibi menfaat karşılığı doğan veya doğrudan İslâm hukukundan (kanun) kaynaklanan borçlar da deyn olarak değerlendirilir. Hanefîler ise bu tanımı daraltmakta ve deynin ancak ivazlı bir akid-den, itlâftan ve karz akidinden doğabileceğini söylemektedirler. Karz da bir akid olduğuna göre deyn esas itibarıyla akid ve itlâftan doğmaktadır. Nitekim İbn Âbidîn deynin sebebi olarak sadece bu ikisini zikreder (*Reddû'l-muhtâr*, IV, 169). Hanefîler'in bu anlayışı zekât, diyet gibi farklı sebeplerden doğan borçları kapsam dışında bırakmaktadır. İslâm hukuk tarihinin ilk dönemlerinde en çok karşılaşılan borç kaynaklarının akidler ve itlâftan ibaret oluşu Hanefîler'in deyn görüşünü etkilemiş görünmektedir. Kadri Paşa, deynin kaynakları arasında gasbı da katarak bir anlamda itlâf dışındaki mala yönelik haksız fiillerden doğan borçları deynin kapsamına dahil etmiştir (*Mürşidü'l-hayrân*, md. 168).

En dar kapsamıyla deyn ödünç (karz) anlamına gelir. Ancak ödünç akidinde bağlayıcı bir vade öngörülmediği ve alacaklının talebi anında ödenmesi gerektiği için (a.g.e., md. 786) bazı hukukçular ödünç için deyn terimini kullanmamışlardır.

İslâm hukukçuları tarafından "zimmette sabit olan mal" şeklinde yapılan deyn tarifindeki "mal" ile itibarî (hükmi) mal kastedilmektedir. Çünkü hukukî ihtiyaçlar zimmetteki "şey" in mal sayılmasını gerektirmiştir. Deyn "zimmette sabit olan yani bir yer işgal eden huku-

kî vasıf" diye de tarif edilmiştir. Bu vasıf borcun ödenmesi anında gerçek mala dönüşmekte ve sahibi tarafından kabzedilmektedir. Mal kabul edilmesi de neticede kabza konu olması sebebiyledir. Bu vasfın, diğer bir ifadeyle bu itibarî malın, taraflarına göre iki ayrı konumu ve görüntüsü vardır: Alacak ve borç. Türkçe'de iki ayrı kelimeyle ifade edilen bu kavram Arapça'da deyn kelimesiyle karşılanmıştır. "Lehû deyn" alacağı var, "aleyhi deyn" borcu var demektir. Deyn aynı zamanda zimmetteki bu malın teslimini talep etmenin ve onu teslim etmenin de adıdır. Hanefî hukukçularından Hasîrî, "Deyn ma'dûmdur, çünkü bir talep hakkından ibarettir" (Chafik Chehata, s. 243) sözüyle onu talep hakkı, Kâsânî de, "Deyn vâcip bir fiilin yani itibarî malı teslim işleminin adıdır" (*Be-dâ'î*, VII, 196) diyerek teslim borcu şeklinde tarif etmektedir. Kâsânî bir başka yerde deyni "fiilin veya zimmetteki itibarî bir malın adı" olarak tanımlar (a.g.e., VI, 67).

Zimmette sabit olan itibarî bir malı ifade eden deyn bir yönüyle aynın karşısı olmaktadır. Ayn borcunda belli bir malın ödenmesi söz konusudur. Deyn borcunda ise belli bir malın değil aynı cins ve miktarda olan bir malın ödenmesi gerekmektedir. Şu halde deyn borcunun konusu mislî maldır. Çünkü ancak mislî mal söz konusu olduğunda aynı cins ve miktardan benzerinin ödenmesi mümkündür. Ancak bütün mislî mallar değil zimmette borç olanlar deyn borcunu oluşturur. Ortada mevcut ve ayrılmış olan mislî mal borcu bir ayn borcudur. Buna göre deyn ve ayn ayrımında ayırıcı unsur borcun zimmette teşekkül edip etmemesidir. Deyn borcu Roma hukukundaki cins (genus) borcu, ayn borcu da parça (species) borcuna benzemekteyse de bir borcun cins veya parça olmasını belirleyen esas unsur tarafların iradesi olduğu halde deyn ve ayn borçlarını belirleyen unsur iradeden bağımsız olarak malın objektif niteliğidir, diğer bir ifadeyle para ve mislî eşya borcu olmasıdır. Her ne kadar cins borcunun konusu çok defa mislî mal, parça borcunun konusu gayri mislî mal ise de taraflar mislî bir malı parça borcu, gayri mislî malı da cins borcunun konusu yapabilirler. Ancak İslâm hukukunda da **selem*** ve **istisnâ*** gibi bazı akidlerde nitelik ve miktar olarak belirli esaslara

bağlanan gayri mislî malların zimmette deyn olması kabul edilmiş, hatta sadece mehir borcu olmak üzere hayvanların da deyne konu olması geçerli sayılmıştır. Bu istisnâ örneklerde deyn Roma hukukundaki cins borcu kavramına yaklaşmış olur.

Deyn-ayn ayrımı, birtakım önemli hukukî sonuçları beraberinde getirmektedir. Deynin ibrâ ile düşüp aynın düşmesi bunlardan biridir. İbrâ edilen deynin sonradan talep edilmesi mümkün değildir. Ayn borcunda ise ibrânın borcu düşürücü bir etkisi olmadığından gasbedilen bir aynın ibrâ edilmesi o malın iade borcunun düştüğü anlamına değil gasptan doğan tazmin borcunun düştüğü anlamına gelir. Mal sahibinin sonradan malını talep etmesi mümkündür ve bu talep gasbedilen malın iade edilmesi gerektirir (bk. İBRÂ). Aynı şekilde deyn borçlarının belirli şartlarda birbirleriyle takası mümkün iken bu işlem ayn borçlarında mümkün değildir (bk. TAKAS). Öte yandan deyn borçlarının kabzdan önce taksim edilmesi de söz konusu değildir. Bu sebeple müşterek bir borç için alacaklılardan birine yapılmış ödemeye diğer alacaklılar da hisseleri oranında ortaklırlar. Deyn borçlarında havale cârî olduğu halde ayn borçlarında cârî olmaz. Çünkü havale zimmetteki deynin bir başka zimmete nakledilmesidir (*Mecelle*, md. 673). Ayn borcu zimmette sabit olan bir borç olmadığından başka bir zimmete nakledilmesi de mümkün değildir.

Deynin itibarî de olsa mal kabul edilmesi, sahibinin mülkiyetinde olup olmadığı tartışmasını gündeme getirmiştir. Bazı hukukçular deynin mal olmasına ağırlık vererek mülkiyete konu olmasını da kabul etmişlerdir. Onlara göre deynin borçluya hibesi mümkündür ve bu bir temlik işlemidir. Aynı şekilde müşterek borç alacaklılardan her birinin mülkiyetinde (şirket-i mülk) sayılmaktadır. Deynin alacaklının mülkiyetinde olduğunu ortaya koyan başka örnekler de vardır. Meselâ malının üçte birini vasiyet eden kimsenin bu vasiyeti, alacakları da mal varlığına dahil edilerek hesap edilir ve buna göre yerine getirilir. Azınlıkta kalan diğer bazı hukukçular ise malın itibarî olmasına ağırlık vermekte ve bu sebeple deynin alacaklının mülkiyetinde bulunmasını kabul etmemektedirler. Onlara göre deynin borçluya hibesi aslında borcun düşürülmesi işlemidir; bu-

na hibe denilmesi ise mecazîdir. Bu sebeptir ki deynin borçludan başkasına hibe edilmesi veya ivazlı bir akde konu olması mümkün değildir. Alacağın bir üçüncü şahsa temlikinin mümkün olmaması da bu yüzdendir. Ancak alacağın üçüncü şahıslara havale edilmesi mümkündür ve özellikle mukayyed havale bazı hükümleri itibariyle alacağın temlikıyla büyük benzerlik göstermektedir (bk. BORÇ; HAVALA). Burada çoğunluğa ait görüşün daha haklı gerekçelere dayandığı söylenebilir. Deynin, istisnaları dışında temlik işlemlerine konu olmaması alacaklının mülkiyetinde bulunup bulunmamasıyla değil İslâm hukukunda mevcut olmayan malların akidlere konu edilmemesiyle ilgili olmalıdır.

Deynin zimmette bir borç olması, edası için borçlunun aracılığına ihtiyaç göstermektedir. Ayn borcunda ise böyle bir aracılığa ihtiyaç yoktur; meselâ gasbedilen mal kimde bulunursa ondan alınabilir. Ancak bu farklılık, İslâm hukukundaki deyn ve ayn ayırımının Roma hukukundaki şahsî borç-aynî borç ayırımıyla aynı olduğu sonucunu doğurmaz. Gerçi şahsî borçta da ödeme için borçlunun aracılığına ihtiyaç vardır. Fakat deyn şahsî borçtan daha dar bir kavramdır. Belli bir malın teslim borcu şahsî borç içinde mütalaa edildiği halde bu İslâm hukuku açısından deyn değil ayn borcudur. Böylece ayn kavramı Roma hukukunda ve bu hukukun etkisinde kalan diğer hukuk sistemlerindeki aynî hak kavramından daha geniş olmakta, hem bu hakları hem de belli bir malın teslimi demek olan ve şahsî haklar içinde yer alan ayn ile borçlanmayı (iltizâm bi'l-ayn) içine almaktadır.

Deyn ödenmekle veya borcu düşüren diğer sebeplerden birinin ortaya çıkmasıyla sona erer (bu sebepler için bk. BORÇ). Her ne kadar genelde deyn borcunda ödeme borçlunun zimmetini temizlediği, sadece alacaklının zimmetinde borçluya ait bir hükmî mal yani mukabil bir deyn meydana getirdiği, böylece iki zimmetteki karşılıklı deynlerin takas hakkı doğurup karşılıklı talep edilmeyi önlediği ifade edilmişse de (İbn Nuceym, s. 314) İbn Teymiyye başta olmak üzere bazı hukukçular haklı olarak bu tür bir takas işlemi devreye sokmanın gereksiz bir zorlama olduğunu ve ödeme ile borcun doğrudan doğruya düştüğünü söylemektedirler.

BİBLİYOGRAFYA :

Lisânü'l-‘Arab, “dyn” md., XIII, 167; *et-Ta‘rîfât*, “ed-deynü’s-şahih” md.; Tehânevî, *Keşşâf*, “deyn” md., s. 502-503; Wensinck, *Mu‘cem*, “dyn” md.; Buhârî, “Şavm”, 43; Müslim, “Şı-yâm”, 154, 155; Kâsânî, *Beda‘i‘*, VI, 67; VII, 196; Karâfî, *el-Furûk*, Kahire 1347 — Beyrut, ts. (Âlemü'l-Kütüb), II, 133-136; İbn Nuceym, *el-Eşbâh ve'n-nezâ‘ir* (nşr. Muhammed Mutî‘ el-Hâfiz), Dimaşk 1403/1983, s. 314-319, 421-436; İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr* (Kahire), IV, 169; Kadri Paşa, *Mürşidü'l-hayrân*, md. 168-251, 786; *Mecelle*, md. 158, 673, 1091-1112; Senhûrî, *Meşadirü'l-hak*, I, 9-26; Ali Haydar, *Dürerü'l-hükkâm*, I, 244-245; Zerkâ, *el-Fık-hü'l-İslâmî*, III, 71-72, 167-181; Chafik Chehata, *Théorie générale de l'obligation en droit musulman hanéfit*, Paris 1969, s. 170-176, 243-244; Subhî Mahmesânî, *en-Nazarıyyetü'l-‘amme li'l-mücebât ve'l-‘ukûd*, Beyrut 1983, s. 28-30; Ali el-Haffî, *el-Milkiyye fi's-şert‘a-ti'l-İslâmiyye*, Beyrut 1990, s. 164-179; Nezih Kemal Hammâd, “Haķikatü'd-deyn ve esbâbü şübûthi”, *Mecelletü'l-Baħşîd-‘ilmî ve't-tü-râşîl-İslâmî*, IV, Mekke 1401/1981, s. 11-39; A. M. Delcambre, “Dayn”, *El² Suppl.* (İng.), s. 207.

M. AKİF AYDIN

DEYR

(bk. MANASTIR).

DEYREBİ

(الديرية)

Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed
b. Ömer ed-Deyrebî el-Misrî
(ö. 1151/1738)

Şâfiî fakihi.

1061'de (1651) doğdu. Ezher'de öğrenim gördü. Arapça ve İslâmî ilimler sahasında başta amcası Ali ed-Deyrebî, Muhammed el-Kalyûbî, Ebü's-sürûr el-Meydânî, Ali eş-Şebrâmelîsî, Mansûr et-Tühî ve Burhâneddin el-Birmâvî olmak üzere çok sayıda hocadan ders aldı. 27 Şâban 1151'de (10 Aralık 1738) vefat etti.

Eserleri. Deyrebî, bir kısmı risâleler halinde olan çok sayıda eser telif etmiş olup (bk. Cebertî, I, 239-240) başlıcaları şunlardır: 1. *Fethü'l-meliki'l-mecîd li-nef‘i'l-‘abîd* (Kahire 1280, 1287, 1288, 1296, 1298, 1316, 1318, 1323, 1324, 1334; Leknev 1291; Mekke 1316). *Kitâbü'l-Mücerrebât* veya *Mücerrebâtü'd-Deyrebî* adıyla da bilinen eserde çeşitli fizikî ve ruhî hastalıkların tedavisinde faydalı gördüğü âyetleri, sûreleri, duaları, ayrıca bitkileri ve ilaç formüllerini bir araya toplamış, bunlara bazı tılsımları da ilâve etmiştir. Müellif daha çok bu kitabı ile meşhur olmuştur. 2. *Gâyetü'l-maħşûd li-men*

yete‘âta'l-‘ukûd (Bulak 1290; Kahire 1297, 1303, 1311, 1315, 1326). Nikâhla ilgili meselelerin incelendiği bir eserdir. 3. *Gâyetü'l-merâm fimâ yete‘allaħ bi-enkiħati'l-enâm*. Yine nikâh konularını işlediği bu eserine bir de hâşiye yazmıştır. 4. *Fethü'l-meliki'l-cevâd bi-teshîli kısmeti't-terikât ‘alâ ba‘zi'l-‘ibâd*. Miras hukukuna dairdir. 5. *Menâsikü'l-ħac* (son üç eserin yazma nüshaları için bk. Brockelmann, *GAL*, II, 421; *Suppl.*, II, 445).

BİBLİYOGRAFYA :

Cebertî, ‘Acâ‘ibü'l-âşâr, I, 239-241; Abdülhay el-Kettânî, *Fihrisü'l-feħâris*, I, 411; *Hediyetü'l-‘arifîn*, I, 172; *İzâhu'l-meknûn*, I, 131, 252, 258; II, 140, 141, 142, 166, 173, 174, 253, 557; Serkis, *Mu‘cem*, I, 898-899; Brockelmann, *GAL*, II, 421; *Suppl.*, II, 445; Kehhâle, *Mu‘cemü'l-mü‘ellifîn*, II, 30; XIII, 364; Ziriklî, *el-A‘lâm*, I, 181; *el-Kâmûsü'l-İslâmî*, II, 419.

MUSTAFA BAKIR

DEYRİFLÂTUN

(bk. AKMANASTIR).

DEYRİZOR

(ديرزور)

Suriye'nin doğusunda şehir
ve bu şehrin merkez olduğu il.

Habur'un Fırat'a karıştığı yerin kuzevinde ve nehrin batı kıyısında deniz seviyesinden 195 m. yükseklikte kurulmuştur. “Orman manastırı” anlamına gelen adının, yakınındaki demirhindi korusu içinde bulunan bir Süryânî manastırının etkisiyle, eskiden burada yer alan Auza-ra veya Azuara şehrinin adından türetildiği sanılmaktadır. Deyrizor, Yâkût'un

Deyrizor

